

Case text

Supreme Court of Slovak Republic 28 October 2008 [2 Obo 250/2007]

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: S. GmbH, N., M., SRN, zast. JUDr. J. H., advokátom, Advokátska kancelária, R., Bratislava, proti žalovanému: C., s. r. o., H., Nitra, zast. JUDr. M. K., advokátom, Advokátska kancelária, Š., Nitra, o zaplatenie 6 673,21 EUR a prísl., na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2007 č. k. 16 Cbm 30/2004 – 186, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2007 č. k. 16 Cbm 30/2004 – 186 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 5 088,82 EUR spolu so 16,75 % ročným úrokom z omeškania od 12. 03. 2003 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 46 640,--Sk na účet právneho zástupcu žalobcu, všetko do troch dní. V prevyšujúcej časti, ohľadne istiny v sume 1 584,39 EUR v dôsledku späťvzatia žaloby konanie zastavil.

Svoj rozsudok stručne odôvodnil tým, že už predchádzajúcim rozsudkom z 23. 11. 2004 č. k. 16 Cbm 30/2004 – 88 zaviazal žalovaného zaplatiť sumu 6 673,21 EUR s prísl. (teda aj na sumu, ktorá dodatočne bola vzatá späť) a náhradu trov konania. Po odvolaní žalovaného odvolací súd uznesením z 26. mája 2006 č. k. 4 Obo 40/2005 – 128 rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ďalej uviedol, že žalobca písomným podaním z 13. 06. 2006 vzal čiastočne návrh na začatie konania v rozsahu istiny 1 584,39 EUR späť a naďalej trval na zaviazaní žalovaného k úhrade sumy 5 088,82 EUR spolu s príslušenstvom. Čiastočné späťvzatie žaloby odôvodnil tým, že tovar, ktorý mal dodať žalovanému, objednal u obchodnej spoločnosti O. GmbH, B., X., W., SRN a za tento objednaný tovar mu vystavil jeho dodávateľ faktúru č. 20030663 z 10. 03. 2003 na sumu 5 088,82 EUR. Pokiaľ by žalobca uvedenú faktúru svojmu dodávateľovi neuhradil do 31. 03. 2003, bol by povinný zaplatiť namiesto tejto fakturovanej sumy čiastku 5 192,67 EUR. Žalobca teda realizoval úhradu tejto faktúry ku dňu 24. 03. 2003 v uvedenej výške. Žalobca súčasne s uvedeným podaním predložil predmetnú faktúru (č. 20030663) na sumu 5 088,--EUR ako aj denný výpis z bankového účtu vedený v Deutsche Bank z 24. 03. 2004, čo súd považoval za doplnenie dokazovania.

Žalovaný uznal základ nároku, ale namietal výšku uplatnenej náhrady škody. Súd sa pokúsil dohodnúť medzi účastníkmi mimosúdny zmier, k čomu v poskytnutej lehote nedošlo. Preto súd mal za preukázané, že výška škody v sume 5 088,82 EUR zodpovedá sume, ktorú musel žalobca uhradiť svojmu zmluvnému partnerovi za objednanie tovaru a jeho dodanie žalovanému. Vec posúdil podľa ustanovenia § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka (nie OSP ako uvádza v rozsudku). Rozhodnutie o náhrade trov konania založil na ustanovení § 142 ods. 2 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal procesný postup prvostupňového súdu, keď pojednával (07. 09. 2007) a napriek tomu, že žalovaný aj jeho právny zástupca riadne svoju neprítomnosť ospravedlnili. Ďalej uviedol, že pojednávanie vytyčené na 02. 07. 2007 bolo odročené za účelom pokúsiť sa mimosúdne dohodnúť. Nešlo o nejaký uznávací prejav ale o dosiahnutie mimosúdnej

dohody, ktorej potreba bola vyvolaná tým, že žalovaný na súde preukázal potvrdenie od firmy O., ktorá obľátky vyrába, že tovar, ktorý si žalovaný u žalobcu objednal vyrábajú a majú vo svojej ponuke už 10 rokov a nejedná sa o špeciálnu zákazkovú výrobu, ale išlo o štandardnú výrobu, ktorý bolo možné predat' a k tomu aj došlo, inému záujemcovi. V tomto smere prvostupňový súd nemal skutkové podklady pre svoje rozhodnutie, pretože v tomto smere nijaké dokazovanie nevykonal. Výšku škody žalobca nepreukázal. Súd sa nesprávnym spôsobom vypořiadal aj s tým, že žalovaným objednaný tovar sa stále nachádza u žalobcu a je žalovanému k dispozícii. Nijaké podklady k tomu nemal a vychádzal len z vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu.

Na odvolanie žalovaného sa vyjadril žalobca. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť z jeho správnych dôvodov. Žalovaný pri ospravedlnení neuviedol také dôvody, pre ktoré by súd nemohol pojednávať a rozhodnúť. Tvrdenie žalovaného, že súd sa nezaoberal otázkou, zistením a preukázaním výšky škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť, nie je dôvodné. Súd v rámci dôkaznej povinnosti vykonal listinné dôkazy, na základe ktorých bola zistená a preukázaná škoda, ktorá žalobcovi vznikla. Žalovaný v konaní pred súdom prvého stupňa nenavrhol, nepredložil ani neoznačil do skončenia dokazovania súdu žiadne dôkazy. Nedôvodne sa opiera o ust. čl. 88 Dohovoru OSN o zmluvách medzinárodnej kúpe tovaru (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 160/1991 Zb.), keď tento dohovor osvedčuje skôr nároky žalobcu. Išlo o špeciálnu objednávku, ktorú žalobca mohol realizovať len pre žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods.2, OSP), bez pojednávania prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods.1, § 214 ods. 2 písm. e/ OSP) a dospel k záveru, že odvolanie je právne dôvodné. Napadnutý rozsudok preto zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ OSP).

Námietka žalovaného v odvolaní, že postupom prvostupňového súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom pretože súd pojednával napriek ospravedlneniu jeho právneho zástupcu v jeho neprítomnosti nie je právne dôvodná. Ak účastník má vážne dôvody, pre ktoré sa na pojednávaní, kde je jeho účasť potrebná nemôže zúčastniť, súd postupuje v súlade s § 101 ods. 2 OSP a pojednávanie odročí. Dbá pritom na to, aby nedochádzalo k zneužívaniu tohto práva účastníkom. Neúčasť advokáta na pojednávaní nerieši citované ustanovenie, riešia to iné ustanovenia, konkrétne ustanovenie § 25 ods. 3 OSP (substitúciou) pričom taký postup si aj v zmluve o právnej pomoci s klientom dohodne. Má ďalej možnosť dohodu o plnomocenstve neuzavrieť alebo plnomocenstvo vypovedať, ak zo svojich subjektívnych dôvodov (dovolenka) právnu pomoc nemôže poskytovať alebo iným veciam dáva prednosť. Neznamená to, že akýkoľvek (aj osobný) dôvod predseda senátu nemôže uznať, ale to závisí od jeho subjektívneho posúdenia, či je účasť advokáta na pojednávaní potrebná. Účasť na pojednávaní je právom účastníka, či jeho zástupcu a je ich vecou, či toto právo využijú. Povinnosťou je vtedy, keď to uzná súd a vtedy k tejto účasti účastníka môže aj donútiť. V danom prípade prednes žalovaného, ani jeho právny zástupca pred prvostupňovým súdom nebol uskutočnený. Na pojednávaní 23. 11. 2004 bol vynesene prvostupňový rozsudok (bez prítomnosti žalovaného), po jeho zrušení sa žalovaný z 5 vytýčených pojednávani v r. 2007 (19. 03., 30. 04., 04. 06., 02. 07., a 17. 09.) zúčastnil na jednom (02. 07.2007), ale nijaký prednes neurobil. Postup zástupcu žalovaného mal byť riešený poriadkovým opatrením (§ 53 OSP), pretože z jeho strany išlo o hrubé sťažovanie postupu konania.

Napadnuté rozhodnutie je zmätočné, neobsahuje dostatok dôvodov a je v zjavnom rozpore s postupom upraveným v OSP. Na tieto vady odvolací súd musel prihliadnuť, pretože mali vplyv na nesprávnosť rozhodnutia. Ide aj o vady, na ktoré odvolací súd prihliadol z úradnej moci. Už v odvolaní č. I. 92 - 99 proti predchádzajúcemu rozsudku (16 Cbm 30/2004 – 88), kde žalovaný navrhol žalobu zamietnuť boli podstatne vznesené podrobné námietky proti postupu súdu a postupu žalobcu.

Odvolací súd v prvšom zrušujúcom uznesení (4 Obo 40/2005 – 128) konštatuje, že potvrdená objednávka, v ktorej bola dodávka špecifikovaná na dodávku 392 kartónov po 1950 obľátok s termínom dodávky 11. 03. 2000 bola návrhom zmluvy podľa článku 14 Medzinárodného dohovoru o kúpnej zmluve, pričom žalobca prijatím objednávky súhlasil s ponukou podľa čl. 18 uvedeného Dohovoru. Ďalej uvádza, že prvostupňový súd dospel k správne právnemu záveru, že k uzavretiu kúpnej zmluvy o dodávke tovaru došlo v súlade s čl. 18, 23 Dohovoru, ako aj faktu, že k preukázaniu splnenia zmluvnej povinnosti žalobcom došlo. Z predložených dôkazov nie je sporné ani to, že k prevzatiu objednanej dodávky žalovaným nedošlo a ani to, že by tento tovar nebol k dispozícii žalovaného. Z takto zisteného skutkového stavu je zrejmé, že žalobcovi vznikla postupom žalovaného škoda, že prvostupňový súd dospel k správne právnemu záveru, že k preukázaniu škody mal nepochybne preukázané, a že nárok s odkazom na čl. 74 medzinárodného dohovoru, označil za právne dôvodný. Zo žaloby ako aj zo zdôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobca si zaplatenie náhrady škody uplatňuje vo výške zodpovedajúcej výške fakturovanej kúpnej ceny tovaru ktorý mal byť žalovanému dodaný a že suma fakturovaná žalobcom, ako kúpna cena zodpovedá strate, ako aj ušľému zisku, nakoľko žalobca objednaný tovar musel vyrobiť, použiť na jeho výrobu materiál, do ktorého musel investovať finančné prostriedky, avšak následne tento v zmysle obchodného vzťahu nespeňažil, resp. neobdržal peňažné prostriedky zodpovedajúcej kúpnej ceny tohto tovaru. Podľa vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu, žalobca tovar žalovaným objednaný a neprevzatý nevyrobil, ale ho objednal u iného subjektu. Z uvedeného je zrejmé, že nárok žalobcu na náhradu škody sporný nie je, ale je sporná výška nároku na náhradu škody tak, ako bola vyčíslená.

V intenciách pre ďalšie konanie odvolací súd vo vyššie citovanom zrušujúcom uznesení uviedol, že na základe predložených dôkazov bude úlohou prvostupňového súdu zistiť na základe predložených dôkazov žalobcom výšku vzniklej škody, ktorá žalobcovi porušením zmluvnej povinnosti žalovaným vznikla. Uznesenie odvolacieho súdu (Najvyššieho súdu SR) z 26. mája 2006 bolo spolu so spismi doručené Krajskému súdu v Nitre podľa prezenčnej pečiatky 15. 06. 2006 pričom žalobca doručil dňa 13. 06. 2006 ďalšie svoje podanie označené ako „Predloženie listinných dôkazov – Čiastočné späťvzatie žalobného návrhu“ odvolaciemu súdu (NS SR), ktoré podanie bolo vrátené za spismi prvostupňovému súdu. Prvostupňový súd pri vynesení napadnutého rozsudku vychádzal z údajov v žalobe a prednesu právneho zástupcu žalobcu. Námietky žalovaného sú uvedené v jeho prvom odvolaní proti prvšiemu rozsudku. Ani odvolací súd však nepovažoval za potrebné vypočítať žalovaného a aj keď odvolacie pojednávanie vytyčilo, následne rozhodol bez pojednávania, vychádzajúc zo žaloby a prednesu žalobcu. V odvolacej odpovedi zástupca žalobcu navrhol rozsudok, kde mu bola prisúdená suma 6 673, 21 EUR potvrdiť (č. I. 125).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods.2, OSP), bez pojednávania prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia prihliadol aj na ďalšie procesné vady v postupe (§ 212 ods.1, § 214 ods. 2 písm. c/ OSP) a dospel k záveru, že

odvolanie je právne dôvodné, prvostupňový súd nerozhodol vecne správne, preto jeho rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania, včítane zrušujúceho uznesenia dospel k záveru, že prvostupňový súd sa dostatočne neriadil intenciami v prvom zrušujúcom uznesení. Týmto uznesením bolo povedané, že základ nároku je daný a výšku tohto nároku treba skúmať. Malo ísť o ďalšiu škodu, ktorá vznikla nedodržaním zmluvy zo strany žalovaného. U nemeckých firiem je známe, že sú veľmi dôsledné pri uplatňovaní svojich nárokov, ale tie nároky je potrebné objektívne preukázať.

Prvostupňový súd vychádzal z toho, čo bolo uvedené v žalobe a rozhodoval tak, ako žalobca so svojim nárokom disponoval. Žalobcovi ho priznal podľa toho, ako ho žalobca uplatnil, pokiaľ nárok znížil, znížil ho aj súd, pravda po čiastočnom späťvzátí návrhu. Dôkazné bremeno ohľadne preukázania výšky škody zaťažuje žalobcu. Konkrétne nebolo objasnené, podľa ktorej konkrétnej zmluvy si žalovaný objednal špeciálnu dodávku tovaru, že nešlo o štandardný tovar a či ho vôbec žalobca vyrábal, alebo (ako je namietané v spisoch) len objednával a dodával v rámci obchodného styku. Ďalej v čom mala byť špecifickosť tohto tovaru, keď na trh bol dodávaný rovnaký tovar. Ak je pravdou, že žalobca bol sprostredkovateľom dodávok dodávaných aj iným objednávateľom, mal povinnosť predchádzať vzniku škody a dodať ho inému záujemcovi. Nepochybne žalovaný nesie zodpovednosť, ale len za preukázanú výšku spôsobenej škody zo strany žalobcu, ak však tvrdí, že tovar je k dispozícii žalobcu, je to len jeho tvrdenie bez objektívneho preukázania tejto tvrdenej skutočnosti.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok opätovne zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/, ods. 3/ OSP). Právnym názorom v tomto konaní je prvostupňový súd viazaný, pričom v novom rozhodnutí znovu rozhodne aj o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania.(§ 224 ods. 3, § 226 OSP).

P o u ě e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008
JUDr. Jozef Štefanko, v. r.
predseda senátu